»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«

на годину	К 32·—	40·—	дин
на по године	К 16·—	20·—	»
на четврт године	К 8·—	10·—	»

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 49. У Новом Саду, у суботу 3. (16.) марта 1907. Година XXIII.

Збор Румуна унијата. — Специјална расправа о Апоњијеву првом предлогу.

⊙ **У Будимпешти,** 1. марта.

Мађарска влада нешто је рачунала на то, да се Румуни унијати неће придружити православним Румунима у погледу отпора против Апоњијевих предлога о учитељима и школама. Али се у том јако преварила.

Баш у оном тренутку, кад је започела расправа у угарском сабору о првом Апоњијеву предлогу у погледу учитеља на државним основним школама, држали су Румуни унијати у *Блажу* велик збор против Апоњијевих предлога. Ту су учествовали баш прваци унијатске цркве, највећи број унијатских каноника, а сам унијатски епископат поднеће споменицу угарској влади против Апоњијевих предлога. На збору унијатских Румуна донесене одлуке најенергичније устају против Апоњијевих предлога.

Унијатски Румуни никад се не деле од своје православне браће. И на народносном конгресу, што је држан у Будимпешти г. 1895., унијати Румуни најживље су говорили у обрану народноснога начела. Сам румунски председник народноснога конгреса Ђорђе *Пап* од Базешта био је унијат. То је исти Пап, који је због румунскога меморандума био скоро две године у затвору, а то је и онај Пап (старац од седамдесет година, који је још са Милетићем био посланик), кога су кошутовци при последњим изборима готово камењем убили, те је више недеља од рана одлежао у постељи. А унијат је и познати парох *Лукач*, који је у затвору био и много страдао због свога румунскога родољубља. На угарском сабору пак познати посланици др. Александар *Вајда-Војевод* и др. Јулије *Мању* такођер су унијати. Али у Румуна ту нема разлике због вере — сви су они добри родољуби. А како је у нас? У нас, који смо и једне вере, гложимо се као највећи душмани!

У данашњој саборској седници расправљан је законски предлог Апоњијев о државним учитељима у специјалној дебати. Говорили су при појединим параграфима Ладислав *Голдиш* и др. Јулије *Мању*. Голдиш, који је по својој струци педагог (професор) довео је својим говором много пута Апоњија у неприлику, а Мању при параграфу о дисциплинарној власти политичких органа над учитељима, довео је такођер Апоњија у неприлику. Мању је доказивао, да оно, што се наводи у предлогу као дисциплинарни преступ, спада пред суд и да политичке власти нису позване, да врше судство. Још је Мању навео, да се тобожњи дисциплинарни преступи могу врло еластично тумачити. Има агитације, која у уставној држави мора бити увек допуштена. Он ће увек отворено агитирати, да сваки остане Румун, како га је Бог створио.

Специјална расправа, поштo сутра и прексутра, због 15. марта, а иначе у недељу неће бити саборске седнице, наставиће се идуће недеље, а ускршње ферије почињу већ у идућу суботу.

Главна тежина Апоњијевих предлога лежи у *другом* законском предлогу о вероисповедним учитељима и школама, који ће предлог таки после католичкога ускрса на расправу доћи. На ту расправу оружају се сви народносни посланици.

ДРУШТВО
за терање патријарха — рâди.

„Шушка се“ по Новом Саду, да „друштво за прљање и терање патријарха Георгија“ живо ради на све стране против патријарха, како би контракарирало акцију оног другог „друштва за прање и спасавање патријарха“.

Та два друштва боре се сада између себе. У оном истом тренутку, кад се на државном сабору води тешка и очајна борба, тако рећи, о бићу вероисповедних школа: у том истом тренутку боре се у „дичном“ народу српском два приватна друштва о томе: *Хоће ли се протерати српски патријарх или не?*

Дивна слика и прилика!

Чланови друштва за „терање“ патријарха узмували се, устрчкали горе доле, из Новог Сада у Пешту, у Панчево, па Карловце, па натраг. Та црна чета налази, да је згодно време за акцију наступило сада, када је на дневном реду законски предлог о вероисповедним школама. Можда би то била згодна подлога за погађање?

„Друштво за спасавање патријарха“ мисли, да је готов сапун, којим ће опрати патријарха, али оно друго „друштво за терање“ тврди, да таког сапуна нема, којим би се могло орибати оно блато, које је на патријарха набацано.

И заиста има нешто у ствари. Она „црна чета за прљање и терање патријарха“ уме да фабрицира таково блато, којим, кад се на кога набаци, врло га је тешко опрати. Тешко оном, на кога се баци! Тај нека се сели!

Па онда, кад се на кога почне тим блатом бацати, не баца се само једанпут. Па ту! Него се баца месецима и годинама — непрекидно, консеквентно. Тако, да све пада блато на блато! Дед сад то опери!

Годинама се бацала блатом та црна чета и на нашу странку, ружила и клеветала ју пред народом, а још већма њене најодличније представнике. Велики родољуби српски у нашој странци, који су многогодишњим јавним радом својим стекли несумњиве заслуге за род свој, били су гоњени и у блато увлачени.

То је оно друштво, које шиље сложене отиске из штампарије црквеним великодостојницима са претњама, ако се вољи њеној не покоре.

„Дајте ми само много блата, па ћу њиме умрљати чак и анђела небеског!“ рекао је један познати циник у своме разговору. Его, тако је постала та „блатна“ фабрика страшило за све „*мирне граждане*“. Когод не ће да се савије пред тим страшилом и не ће да се безусловно покори, тога дотле гони, докле га не сатре. Због тога се многи уклањају са страхом испред тога страшила. Иди, бедо, с врата!

Али изгледа, да се патријарх Георгије Бранковић није поплашио ни од те чете, ни од тога блата. А ето, нашло се и неко друштво да га брани.

А српски народ скрстио руке па чека крај: Ко ће бити јачи?

Заиста диван призор! Нас тај призор и та борба интересује са општег српског народног гледишта. Дубоко морамо жалити, да је српски народ упао у тако жалостан и стидан положај. Да је постао предметом подсмеха за своје противнике и несвесно оруђе у рукама себичних и несавесних политичких спелуланата.

△

ЛИСТАК.

ГРОФИЦА МИШКИЈЕВИЋКА.

Црта.

Настао је неспоразум, први озбиљни неспоразум у младој брачној срећи међу Куртом Арнолдијем, државним предстојником, и његовом младом златокосом женицом.

У соби за рад ходао је он немирно-горе доле, нагло пушећи, као што је увек радио, кад је био узрујан. Сваки час би застао, са стола би дигао званично достављени лист и, ма да је садржину му знао на памет, ипак би га прочитао сваки пут пажљиво, за тим би бацио лист на сто и наставио би своју шетњу по соби.

Поред те собе у малом салону било је мирније. Електрична лампа бацала је своје зраке по лепом, скупоценом и укусном намештају, на елегантни писаћи сто од пресеног дрвета, на венецијанско огледало, на камин и на лепу плавушу, која је у својој белој хаљини немарно седела у наслоњачи и затрпавала ножице са лакованим ципелама у медвеђу кожу. Пепо лице, које услед електричног зрака изгледаше готово зажарено, изражавало је несталан немир, које показују све жене, кад се код њих пркос почиње топити у тугу.

„Курте!“

Муж застане на, и ако је чуо њен глас, чинио се и невешт и даље је ходао по соби.

„Курте!“ зачује се оштријим гласом. Он се ипак реши да се одазове и да потражи своју младу женицу. Било је јасно, да хоће да говори са њиме, али је видео и то, да га чека поново олуј, ако својој лепој разма-женој женици не подмете брзо златан мост.

„Шта је?“

„Ја мислим, да би време било, завршити ову препирку. Буркхарт, твој пријатељ, може сваког тренутка овде бити. Баш не би било по бонтону, пред госта износити наше запето стање“.

„А, тако, а ја сам мислио, ти хоћеш...“

»О тој ствари морамо се још мирно поразговорити!«

»Да, кад би ме, драга душо, могла мирно саслушати«.

»По себи се разуме, само ако ти писи наперио на мене, као увек, твоје оружје«. Млада женица седе ближе своме мужу. »Реци ми, Курте« — рече — »за што управо хоћеш ти одавде да одеш? Сто пута си ми рекао, како се овде добро осећаш, у својој служби, као и у друштву, па и ја сам се за ове две године, од кад смо заједно, научила. Осећам се овде врло пријатно. Имам красно друштво, па баш сад хоћеш — и ако те ништа не сили — брзо, на врат на нос, у онај несносни Поземукл, где се чује само курјачје урликање и где се чују лисице, како једна другој довикују: добру ноћ! Ја заиста не разумем, за што?«

„Жалосно, врло жалосно, ако жена једног пруског чиновника не уме да разуме“.

»Сам си ми мало час рекао, да си само упитан, да ли си вољан, да те преместе. Ако кажеш: не! остајеш овде«.

»Да је ово питање за мене част, да је новопостављеној влади потребан темељно васпитани стручан човек, да бих ја тамо имао прилике показати свој рад, да би ми захвални били, ако одем: то све, и ако не стојиш у спису, ипак сваки паметан човек може из ових редова прочитати и разумети«.

»Ја то не верујем. Доћи ћеш ти и овако до положаја. Они горе добро знају, да си ти вредан и исправан чиновник и —“

»Да имам младу женицу, која врло радо игра тениса, радо иде у позориште, воли друштва, и која неће одавде да иде, на да јој и тамо не би било лошије, јер би све то и тамо нашла, може бити мало скромније, али ипак све то исто.“

Млада жена је нестрпљиво кршила прсте. »Ваљда ми тек не ћеш стати доказивати, да то од мене не би била жртва, кад би смо одавде отишли. Ја себи веће жртве не могу ни да замислим.“

»Па како се једно од нас двоје мора жртвовати, то већ видим, да ја . . . .

Звонце зазвони, млада жена се нагло диже.

„О Боже мој, то је већ зацело Буркхарт. Софија је ваљда поставила сто. Човек. препирући се, много пропусти.«

Брзо похита у трапезарију, али на вратих окрену се мужу своме, пружи му своју руку и рече: »Буркхарт нека реши, ко од нас двоје има право! Хоћеш ли?«

Муж уздахне: „Он ти се удвара и нигде тако радо не једе дивљачи, као код тебе. Могу мислити, како ће он ту ствар решити. Али ипак, и он је пруски чиновник. Добро! Нека буде.« Госпођа нестане у трапезарији, да још надгледа и допуни ситнице. Гост пак уђе у салон. Човек висока, лепа узраста и држања, тако око тридесет година. На челу му се опажале неколике дубоке боре. Под обрвама сјале су му очи, пуне живости и пријатељског осећаја. Поглед му је био тако умиљат и благ, да му је свако морао бити одан.

И заиста је био љубимац целог становништва и неуморни играч на тенису са младим госпођама. Његова се увек слушала, кад се приређивале забаве. Волело га је и старо и младо. Арнолдијевима био је искрен пријатељ, код њих се осећао баш као код своје куће.

»Добар дан, Курте! Можда сам рано дошао? Где ти је жена? Но ако ме се данас отресете, можете себи честитати. Два сата сам се шетао а огладнео сам као курјак.«

Скиде рукавице, остави их на сто, али у руци задржа стручак љубичице, који је био врло вешто прикачен за таблу фине чоколаде.

„Седи, драги друже! Ми смо те већ очекивали. Ти треба у препирци међу мојом

Убиство у Софији

Истрага против убице министра председника Петкова траје већ ево неколико дана а није показала до сада скоро никакова резултата.

Истрага међутим јасно показује тенденцију бугарске владе, да трагичну смрт министра председника експлоатише у своје партајске сврхе. Овим атентатом хоће пред јавним мњењем да жигоше бугарске опозиционе странке те да им даљу агитацију учини немогућом, крај свега тога, што сви опозициони листови жестоко осуђују атентат против Петкова.

Све, што се данас око истраге догађа у Софији, живо опомиње на ниска али с тим опаснија политичка подметања, која се догађала у Бугарској поводом атентата на Стамбулова и у Србији поводом атентата на краља Милана. И један и други атентат употребиле су обе владе, да униште опозиционе странке, те на силу Бога тамане најугледније противнике своје, а најопасније су пак успели да баце у затвор.

Тако ради и сада бугарска влада. Хајка је на опозицију отпочела преметачином у уредништву најжешћег опозиционог листа „Балканске Трибуне“. Оба су пак уредника затворена, зато, што се, вели, испоставило, да су они умешани у заверу. Осим тога телеграми из Софије знају, да су ухапшена још друга тридесеторица, чија имена у интересу истраге држе у тајности. Некоји су од њих као невини пуштени на слободу.

Бугарска се влада наравно стара, да у том правцу информише и страно јавно мњење. Међу тим колико вероватности имају ти телеграми, може се видети и по томе, што се исто тако радило и приликом атентата на краља Милана. И онда се на све стране разашиљали телеграми, којим беше сврха, да компромитују опозицију.

Тако се у једном телеграму вели, да су млађи ексалтиранији чланови опозиције учествовали у завери. Али и сам телеграм вели: „као што изгледа“ — доказа дакле нема.

Ако пак бугарска влада настави и даље таквим средствима гонити опозицију, нема сумње, да ће у Бугарској створити такве трзавице, какве беху у Србији после атентата на краља Милана. Постићи пак не ће ништа. Опозицији ће пак популарност на тај начин без сумње само скочити како у земљи тако и ван ње. Јер човекова је природа такова да увек стоји на страни гоњених.

#

Радници против „црнога грофа“.

— Гроф Андраши и радничка удружења.—

Угарски министар унутрашњих дела гроф Јулије *Андраши* је попретио не само немађарским народностима, а особито народносним „агитаторима“, него се *бесомучно окомио и на стручна удружења радничка*. Он је та друштва почео силом да *распушта*, што је силно узрујало раднике, чије је интересе заступала у угарском сабору и опет једина *народносна* странка, а на уста свог честитог члана, словачког народносног посланика Милана *Хоце*.

Огорчење радника против *„црнога грофа“* — како социјалисте окрстише министра грофа Андрашија — у великој се мери очитовало на збору, који је међународна социјалистичка странка у недељу, 10. марта о. г., сазвала у Арени у будимпештанској варошкој шумици. Било је на збору до 6000 радника. Говорници на збору су жестоко нападали *„црнога грофа“*, министра унутрашњих дела грофа Јулија *Андрашија*, због суспендовања стручних удружења, у ком поступку виде *реакционарну повреду права удруживања*. Збор је примио *резолуцију*, у којој радници свих стручних организација изјављују солидарност с радницима распуштених стручних организација и наглашавају, да ће, ако затреба, *најкрајнијим средствима одбранити право удруживања*.

Веома је жесток био говор известиоца Јакова *Кардоша*. Подругујући се поздравио је искупљене као „ослобођене раднике Угарске“ у име министра унутрашњих дела, који их је „ослободио“ и по чијем мишљењу су се радници искупили ради тога, да изразе неповерење према социјалним демократама и да изјаве, да више не ће трпети теоризам.

Министар унутрашњих дела гроф Јулије Андраши — вели даље известилац — пре недељу дана је поводом расправе о једној молби држао велик говор, који је завршио тим, да је од стране оног парламента и оне владе, која се је латила проширења бирачког права, свака реакционарна тежња политичко самоубиство. Министар унутрашњих дела рекао је то пре 8 дана, а после недеље дана узе *револвер* у руке и изврши самоубиство: суспендовао је радничке организације. Тај поступак не може се растумачити, али се може слутити. Зидарски обртници су пре неколико месеци поднели министру представку, молећи га, да ради одржања друштвеног реда даде распустити организацију зидарских радника. Гроф Јулије Андраши не воли да рано устаје. Ове недеље је по свој прилици раније устао него обично. *Буновао је страшно против реакционаре*. Поднесоше му скоро једногодишњу представку зидарских обртника. *Гневан, буновао потписа акт и распусти стручну организацију.*

Ту настаде ужасна вика. Грмиле су *исовке против грофа Андрашија*. Присутни полицајни капетан је опоменуо масу, да буде мирна, те *Кардош* настави говор.

Говорник за тим назва реакционарном тежњом поступак министра унутрашњих дела против стручних удружења. Распустио је стручну организацију онда, кад већ беше осигурано приближење. Само нека суспендују стручне организације, али онда нека довезу ђове лађе на Реку и нека повећају луку. Бадава суспендују стручне организације, за то *неће бити саграђена ни једна кућа*. Радници се *не боје владе*, победиће, не боје се ни распуштања. Корпорације зидарских мајстора не распуштају, свима помаже *црни гроф, који ради са црним листама и служи црној реакцији*. Садашња владајућа класа је заслепила, али пословица каже, да Бог оном, кога хоће да упропасти, прво одузме очњи вид. (Пословица *друкчије* каже! — Ур. „Бр.“) Пут, којим владајућа класа иде против радника, води на Реку и на то, да поквари индустрију, која још постоји, и на банкрот класе, која влада. Радници не прете, не обећавају; сачекаће стрпљиво, док министар унутрашњих дела не доврши целу истрагу. Не ће сад поћи у борбу, кад их изазивају, него онда, кад буде потпун темељ, са којег ће се моћи кренути. Остаће сви заједно. Индустријски и земљорадднички пролетаријат слиће се у једно.

Пошто је још више радника говорило, који су сви наглашавали, да ће радници издржати заједно, примљена је резолуција у смислу Кардошева говора и збор се мирно развијао.

УБИСТВО

бугарског министра-председника.

Цела Бугарска стоји под утиском грозног убиства, коме је као жртва пао бугарски министар-председник *Петков*. Сад се истражује, је ли ово убиство извршено из политичких разлога? Има верзија, да је убица управо хтео да убије министра трговине *Генадијева* из освете, јер је изгубио звање, које спада у Генадијевљев ресор. Убица је у затвору и наравно да своје крвничко дело увија у *политичку* ореолу. Истрага да сад није могла да набави доказа ни у једном ни у другом правцу, ма да је полиција ухапсила два младића, за које кажу, да су сукривци убици.

Влада је остала присебита у часу искушења. Одма се привремено конституисала под председништвом министра иностраних дела дра *Станчова*, те је без одлагања учинила све што треба, да се одржи ред. За то мир нигде није поремећен.

Софија, 27. II. (12. III.)

(Седница Народног Собрања.)

Седнице Собрања су суспендоване до укопа Петковљева. На данашњој краткој седници је министар трговине Генадијев испричао, како је извршен атентат, па онда рече, да се влада не боји атентатора, те ће и даље досадашњом енергијом ићи Петковљевим стопама; на послетку позове бугарски народ, да у садашњем тешком времену потпомаже владу,

Софија, 27. II. (12. III.)

(Освета или политичко убиство.)

Многи мисле, да је из личне освете против *Генадијева* извршен атентат, коме паде као жртва министар-председник. По другој верзији *убица је имао сукривца* у извршењу атентата, но ови су утекли. Ноћас су ухапсили два младића, на које сумњају, да су учествовали у атентату. Државни тужилац мисли, да је ту реч о *политичком* злочину.

Софија, 27. II. (12. III.)

(Појединости атентата).

Један човек, који је видео, како је извршено убиство, прича ово:

Министар-председник *Петков* се око 5 с. по подне у друштву министра трговине Генадијева, ратног министра генерала Савова и министра финансија Пајакова враћао из шетње, коју је учинио у Борисову парку у јужном делу вароши. На путањи, што води према вароши, неки младић нападне револвером министра-председника. Први метак погоди Генадијева у руку, а други Петкова у раме, остали метци промашише. Петков седе на кола, која су туда пролазила, но у колима обисвесне и путем умре. Убици је гардијски потпоручник *Константинов* голом сабљом у руци препречио пут и помоћу два полицаја, који дотрчаше, ухапси га. Полицај, који је стално пратио Петкова, пукао је на убицу, али га није погодио. Генадијев је ранио атентатора, који је из непосредне близине пуцао из свог револвера. И гардијски официр га је ударио сабљом и избио му револвер из руке.

Софија, 27. II (12. III.)

(Убица).

Убици је име Александар *Петров*, 29 му је година, рођен је у Видину. На преслушању признао је, да је 1. марта стигао из Србије у Софију. Неколико пута је молио мини-

---

женом и мноме да будеш праведан судија.«

»За Бога!“ зачуди се Буркхарт; „ваљда тек не ћу насести? По себи се разуме, да ти немаш право, него да је твоја жена у праву. Та жена има увек право. Зар ти то још не знаш? Та што жена хоће, хоће и Бог! Ето ти моје решење! Није ни потребно да ми твој неспоразум испричаш.«

Арнолди му не одговори ништа, него донесе званични акт и пружи га своме другу. У исти мах уђе у собу млада жена. Буркхарт се хитно диже, са пуно поштовања пољуби госпођу у руку, преда јој љубичице, па за тим стаде читати акт.

Муж и жена су му сваки покрет пажљиво пратили. Његово лице је изражавало час да се чуди, час да је тужан. Прочитавши до краја лист, погледа их обоје тужно и рече:

»Милостива госпођо, на овај изненадни глас морам прво испити чашицу коњака. Не, реците, децо — опростите, милостива госпођо! — реци, Курте, тако је лепо било овде, па сад хоћете да одете?«

„*Ми* не ћемо«, рече брзо домаћица, »овај вечити зановетало хоће да иде, ја не ћу.

„Врло поштована госпођо, а шта ја ту да кажем?« узврати пријатељ вешто имитираним гласом.

»Ти појмиш положај«, упаде му у реч муж место жене своје; »ти можеш пресудити, да ли и сме ли одан, тачан, исправан чиновник и помислити, да одбије понуду, која га може уздићи и служити му на част?“

»Или« — упадне му у реч жена — »дакле да се примиш, па да ја дозволим, да ме као жртву одвучеш у Поземукл? Разумете ли Ви то, да се силом хоће да иде онамо, и зко није прека потреба?“

Буркхарт погледа домаћицу равнодушно. „Милостива госпођо“, одговори, „има таквих људи, на пр. онај мали Шлибен код драгонера. Тај младић је најимућнији у целом свом пуку, има дивна три коња, красан намештај и отмено друштво, па ипак иде у јужну Африку, да се туче са Хотентетима, место секта пиће барске воде, а питање је велико, да ли ће се жив још и вратити. Ето има и таквих људи!«

Госпођа лако поцрвени. «Ја већ видим», рече, «да ћете ви бити пристрастан судија. То је сасвим појмљиво. увек се ви господа слажете, нарочито ако је ствар наперена против жене“.

„Свакако ћу ја бити највећма кажњен, ако одете, јер са Вама ће из ове вароши отићи један део и мога сунца!» настави озбиљно Буркхарт. »Зато врло лепо молим, да на мене као судију у овој ствари не рачунате“.

„Не, никако не! Ви морате решити и морате ме уверити најубедљивијим речима, да ја треба да идем са својим мужем, кудгод он пође. Ви можете о ручку о томе мислити, али после мора бити изречена Ваша одсудна реч; док свој задатак не испуните, не ћете добити цигаре“.

Буркхарт послушно приклони главу те сви троје седну за сто.

»Знате ли Ви, да у Вашем Поземуклу баш није тако несносно“, поче Буркхарт пред крај ручка; «ја сам тамо горе био читаво пб године као извештач. Мало краће време игра се тениса а дуже се мало сањка, — али зима је тамо врло угодна. Ја сам се тамо врло радо сањкао по дивним борицима. Заиста, често ми је изгледало, као да сам у каквом белом вилистану.

„Јесте, па онда дођу курјаци и поједу човека. Не, не, не ћу ништа више да чујем о Поземуклу! Тамо није ништа боље него у Русији!“

„Има и у Русији много што шта лепога, ја сам тамо био пре руско-јапанског рата, и мени се много допало.«

«У Русији? Но баш сам радознала, да чујем, шта Вам се тамо тако допада? Боље је ипак, да говоримо и о Русији него о Поземуклу!“ рече строго млада жена.

»У првом реду, главним да отпочнемо, на пр. зјваром. Има више врсти отворенија боје — — —“

„Позната је то прича, мој брајко!“ упаде му у реч домаћин.

„Па Кремљ са својим величанственим кубетима, па —“

«Заиста још нечега има?» подругљиво му добаци госпођа.

„Руске жене!«

„Ех, сад ме баш направисте радозналом!“ рече пажљиво млада жена. „Ја сам много слушала о Францускињама, о Енглескињама, али о Рускињама . . . . . ?“

»О, то су вам врло красне душе. Полак Францускиња а полак Татарка, доброћуда и умиљата, досетљива и слободна, без икакве афектације, а при том ипак елегантна. Заиста, може их човек заволети. Па тек кад су у своме дому, па кад нас саме послуже у самовару куваним чајем, тада се мора у истину сваки човек код њих угодно осећати.“

„Та Ви сте баш сасвим усхићени!“

„Ја и не мислим све Рускиње, ја сам мислио баш на једну нарочито.“

„А!“

»На грофицу Мишкијевићку.“

„Јеси чуо, ти ћеш код моје жене још проиграти пријатељство!» рече му друг. «Ни једна лепа жена не слуша радо, кад се уздижу друге жене!»

„Шта Ви себи уображавате!“ рече млада жена. «Ипак причајте нам, молим Вас, шта је са том Вашом грофицом. Ја већ видим, Ви сте се и онде, као год и овде, госпођама удварали. Бар ћемо знати, како да Вас оценимо.«

„Та ја нисам са том госпођом ни проговорио а видео сам је само једанпут.«

„А? И то је било —?“

„Било је то у Москви. Баш смо се возили, мој познаник и ја, у топло добро испуњеној тројци, кроз варош. Уједанпут на савијутку улице застане наш возач, да пропусти један део војске. Бар тако је нама изгледало. Али како се лагано мичу, па како тешко и с коликим звекетом корачају! Заиста као ланци!

«Био је то дугачак ред оптуженика, који су били осуђени на рудокопљу а које су сада спроводили на станицу за Сибирију. Врло тужна поворка! Лево и десно пратили су их војници са бајонетима. Милостиви гледаоци бацали су златнике и сребрњаке у групу, која је новац подизала. Тако су лагано корачали, да се врло згодно могло посматрати лице сваког оптуженика. Понај-

стра трговине, да га прими натраг у службу. Петров вели, да нема сукривача, но власти држе, да су некоји знали за намеру убицину. *Иконов*, издавач „Балканске Трибуне“, новооснованог опозиционог листа, *ухапшен* је ноћас, јер се чуло, да му је Петров саопштио био свој план. За убицу веле, да беше интелигентан чиновник. Сигурно је, да је убиство министра-председника Петрова плод оне неограничене хајке, коју је опозициона штампа месецима терала против Петкова.

Министар правде изјавио је, да је убица признао, да је *атентат извршио по налогу завереничке групе* и да је коцка њега одредила да изврши дело. Министар правде је данас издао упутство, да се пронађу завереници. Убица је ванбрачно дете једне Туркиње и једног Бугарина.

НОВИ САД, 2. марта 1907.

— **Како је краљ примио председништво хрватског сабора.** По мађарским се новинама дигла прашина поводом дочека председника дра *Медаковића* и потпредседника дра *Граховца* од стране нашега краља, кад су поднели адресу хрватског сабора. Ту се говорило, како их је краљ примио „немилостиво“ те изразио своје „негодовање“ због тобожње нетактичности од стране председништва, односно хрватског сабора у познатим питањима. Мађарски листови наравно, свугде и свагда поступају „тактично“, њима се никад ништа не може замерити; али кад се тиче немађарских народа, е, онда је што друго, јер ови, по схваћању мађарском, у опште немају такта. Но мађарски су листови „великодушни“, пак „имају сажаљења“ према Хрватима, па наводе, да онај „немилостиви дочек“ краљев не ће имати злих последица ни по хрватску владу ни по одношаје већине хрватског сабора.

Међутим по уверавању дра *Медаковића* и дра *Граховца* начин краљева одговора није никако био такав, да би се из њега могао извести „опор укор“ или знак „највише немилости“; напротив краљеве речи имају се схватити као *очинска опомена* сабору, а то излази из оних врло милостивих завршних речи краљевих. Јер да је владар доиста хтео да изјави своје негодовање, зацело се после не би упустио са Медаковићем и Граховцем у онако очински и пун милости разговор, што обично не бива, као што се иначе каткад опажало у сличним приликама. Шта више, владар је у даљем разговору *изразио своју милост и благоволење*. То је факт.

А најпосле, да се хрватски сабор у својој адреси збиља огрешио о владалачка права, као што то противничке новине са толиким „алармом“ трубе, навешћемо, шта о томе из Беча пишу »Аграмер-Тагблату«, где се вели: „Са обзиром на новинарске гласове *о аудијенцији хрватског саборског председништва код цара* напомињемо, да се по овдашњем схваћању закључци, који се односе на помиловање политичких осуђеника, а и онај брзојав у глагољичком питању, оснивају на *државној аутономији* Хрватске и Славоније у стварима *правосуђа* и *богочасти*, и још осим *петицијоног права*, које има свако земаљско општинско заступство, свака корпорација, па и сваки човек. Та и закључци земаљских сабора у Прагу, Брну и Салцбургу против Угарске не леже у „делокругу“ тих сабора, већ се оснивах на *петицијоном праву* споменутих земаљских заступства. Па то петицијоно право има и земаљски сабор Хрватске, Славоније и Далмације поред своје државне автономије, у којој није ограничен“. —**н.**

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Енглески парламенат.** У заступничкој кући енглескога парламента у Лондону поднео је јуче националиста *Хогин* резолуцију, којом захтева, да се укину изузетни закони против Ирске, познати под именом Coercion-Acte. Ирски заступник *Шери* изјављује, да је данашња влада, кад је дошла на крмило, закључила, да укине примену тих закона те да се ослони на опште законе. Под владом општих закона се број аграрских преступа у Ирској умањио. Полицијски су извештаји показали, да се осим једног изузетка сви дистрикти Ирске налазе у повољну стању, које задовољава. Државни тајник за Ирску *Бирел* срдачном добродошлицом поздравља ту резолуцију и изјављује, да ће Coercion-Acte бити мртве и сахрањене, док данашња влада буде на крмилу. Влада ће јемачно, чим јој се укаже прва прилика, укинути Coercion-Acte. Но он мисли, да ће време садашњег заседања боље бити посвећено изведби реформа у ирској администрацији, као што је већ објављено у програму данашње владе. Најзад резолуција буде усвојена са 252 гласа против 83.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 2. марта 1907.

— **Забаве.** Српска Трговачка Омладина у Бањој Луци приређује сутра 3. (16.) о. м. забаву с игранком уз суделовање српског певачког друштва „Јединства“. „Јединство“ ће у мешовиту лику певати „Колъ Славенъ“ од Бортњанског и Толингерово „У ноћи“, коровођа му Ксенофонт Зита пева уз гласовир „Да су мени очи твоје...“ од Сташе Бињичког, Зорка С. Бабићева изводиће монолог Данице Бандић-Телечкове с натписом „Из начела“ а дилетанти ће приказати стару Стеријину двочину шаљиву игру „Београд некад и сад“. — Српско црквено певачко друштво у Броду на Сави приређује прекосутра, у недељу, 4. (17.) о. м., концерат с игранком. Мешовити збор друштвени пева Хорејшекове „Ено барјак...“, Јорговићево „Ао небо, плаво небо...“ из Змајевих „Ђулића“ и Бајићеву „Српкињу“. — Српска омладина у Чепељу приређује сутра у суботу, 3 (16.) о. м., беседу с дилетантским приказом и игранком. Омладина ће у мешовиту лику певати све саме Мокрањчеве композиције а дилетанти ће приказати Калићеву „Свекрву“. — Српска црквена певачка дружина „Зора“ у Сенти приређује прекосутра, у недељу 4. (17.) о. м., село с томболом и игранком у корист својој благајни. — Српска занатлијска читаоница у Белој Цркви приређује прекосутра, у недељу, 4. (17.) о. м., весело „фашанско“ вече, на којем ће белоцркванско певачко друштво у мушком кору певати Маринковићев „Народни збор“ и Хорејшеково „За дом мили....“ а дилетанти ће приказати Нушићеву трочину шаљиву игру с натписом „Обичан човек“. — Добротворна Задруга православних Жабљанина приређује истог дана забаву с игранком. На забави ће се приказати једночина шаљива игра Милеве Самићеве с натписом „Ретка срећа“.

— **Бога ми, страшно!** Једном будимпештанском листу телеграфишу из познате земунске денунцијантске кујне страшну и „важну“ вест: како је *мађарска* оперска (?!!) певачица госпођица Ема *Мајшинска*, коју су ове сезоне *ангажовали код београдског народног позоришта*, морала неку ноћ да побегне из Београда у Земун. Као узрок том „страдању“ *мађарске* „оперске“ певачице на краљевском *српском* народном позоришту у престоници краљеване *Србије* наводи споменути извор ово:

„Госпођица Мајтинска, према којој су се њене колеге као према туђинци прилично непријатељски понашали, *прекорачила* је *са три сахата* допуст, који је молила услед неке болести. Због тог је казниће тиме што су јој ускратили плату за цео овај месец, а за идућа два месеца полумесечну плату. Уметница не хтеде ту казну примити и затражи натраг своје ноте од капелника Покорног. Покорни, који је уједно и војнички капелник, одбије јој молбу уз увредљиве речи. Кад г-ђца Мајтинска одговори на увреду увредом, Покорни тргне сабљу и хтеде да јурне на певачицу, но ова се склони у позоришни ходник, где је неколико ђака спасу од даљег злостављања. Бојећи се освете капелникове, Ема Мајтинска је још те ноћи прешла у Земун, одакле је јутрос отпутовала својој породици у Нови Сад“.

Бога ми страшно, — ако је истина! Но ми не знамо, а и сумњамо, да ли је све то баш *тако* било. Ако је, међу тим, капелник Покорни заиста сабљом напао ту „опереску“ певачицу, рђаво је радио из два разлога: Прво, слабу женску не треба делом напасти, и то још сабљом; друго, требао је мислити и на то, да ће „оперска“ певачица то одма растелалити — као што је и учинила! — и онда љага не пада на Покорног и Непокорног, него на *Србију*, а ову и онако на сваком кораку клевета будимпештанска штампа, којој се неки београдски „политичари“ толико *умиљавају*, ма да је баш неки дан — нишанећи на српског престолонаследника *Ђорђа* — писала о „*балканском Калигули*“!!

Него од кад је госпођица Мајтинска постала „*оперска* певачица“? Колико ми знамо, та госпођица је неко време била чланица познате Кевешијеве чивутске позоришне дружине трећега реда, која скоро сваке године „усрећава“ Нови Сад својом посетом и чије представе некоје *српске* породице новосадске много чешће посећују, него приказе нашег народног позоришта. На којој је то *опери* певала гђца Мајтинска? Та никад нисмо читали, да је она ступила на позорницу ма само будимпештанске опере, а камо ли које светске опере! Госпођица Мајтинска је исто тако „*оперска*“ певачица, као и један господин у Новом Саду — иначе *згољни радикал* — који је шопио о земљу штицу и Песталоција, уписао се у будимпештанску музичку школу, неколико пута певао у *кору* будимпештанске опере па онда сишао међу доњоземске „музичке варваре“ као — самопроизведени *оперски* певач!! И сад нам се натурује питање: *Од куда управа краљевског српског народног позоришта да ангажује такове туђинке* из најобичнијег јеврејског провинцијског „*путујућег*“ позоришног друштва за *примадону* у најодличнијем српском позоришту? Зар се у Београду нема средстава, да се даровитим *Српкињама* певачицама омогући приступ на београдску позорницу? Али чему то питати! И у Београду постоји аксиом: Боље је све, што је туђинско, него српско! Боље су и Мајтинске, него Српкиње!

Новости са стране.

— **„Мађарска машина за летење.“** Један пријатељ нашег листа пише нам ово: „Будимпештански листови воле, да сваког оног, који се случајно родио на земљишту Угарске, па чак и Тројединице, а прославио се каквим научним проналаском или ма каквим другим делом, *урачунају у Мађаре*. То су урадили на пр. и са славним Србином Николом *Теслом*. Данас пак читам у будимпештанском „*Az Ujság*“-у под горњим насловом ову белешку:

„Један *мађарски* техничар, што се бави летећим машинама, по имену *Вула*, постигао је знатан успех са својим моторским аеропланом. Од три покушаја приликом последњег летећа машина превалила је пут од 10 метара дужине и два метра висине. Вула је после Сантос-Дамона у Европи први, коме је овакав покушај пошао за руком.“

Тако тај лист. Међу тим ја сам *од Румуна* из Лугоша, с којима сам сад заједно под једним кровом, добио ову информацију о том токорсе мађарском проналазачу. Пре свега се он не зове Вула, него му је име *др. Трајан Вуја*, а *душом и срцем је Румун*. Био је најпре адвокатски вежбеник у Лугошу, но увек се бавио физиком, а нарочито ваздухопловним проблемима, које је неуморно проучавао. На послетку напусти адвокатуру, Румуни пријатељи из Лугоша га потпомогоше са 6000 К. и др. Вуја оде *у Париз*, где свом снагом свога испитивачког духа прионе, да склопи аеростат, којим се даје потпуно управљати. Др. Вуја се у радионици и сам засуче, те је својеручно израдио многе саставне делове своје машине.

Да је Вуја случајно у Паризу починио какав *злочин*, сумњамо, да би га будимпештански листови присвајали; онда би он био дивљи Влах.“

„Лепо и округло друштво.“

Пишу нам из Новога Сада:

Јучерашња радикалска вечерњача »Застава«, дотерана до дувара, ради оних хиљадица крунаша, који су пали делом на народној забави, на благајни, а делом путем „удели тето .... добровољне прилоге“, — *признала* је, да су те хиљадице ни овамо ни онамо него њихове — т. ј. приређивача »безименог друштва«. Она у јучерашњем броју вели без стида,*) од речи до речи: **„Та забава није приређена ни у какву изричну цел. У позиву нигде није назначено, да ће чист приход ићи на ово или оно. Према томе приређивачи забаве имају одрешене руке и нису никоме дужни давати рачуна“.** (Ми знамо шта су то »одрешене руке“ — али знамо и то, да *чисте руке* дају јавности рачуна по правилу друштвеног морала. Та нека се сети само »Застава«, како је бандитски тражила рачуна од организованог тела (а не „безименог одбора“) овд. трговачке омладине, (— и ако је тај њен дописник, главом сам те рачуне, претходно на главној скупштини трг. омл. одобрио —). Даље вели: »Могли су тај новац употребити на себе. (Могу ако им је образ дебљи од опанка!) Могли су и на кортешке цели, а могли и на друго, од воље им!“ (Као са новцем »Братства“??)

Дакле све су могли учинити *на себичне цели* — само не на *добротворну сврху*.

Ако, добро је то знати. Колике да се знамо.

Што се пак споменика тиче, који је „Застава» рада од тих новаца подићи, „Бра-

---

двадесет и пет година. Лепо, ведро, нежно лице са малим носићем — прави руски тип! — са енергично отвореним усницама и умиљатим благим плавим очима са дугим црним трепавицама, ходила је она свесно и мирно — — — била је то: грофица Мишкијевићка.«

»Могла се она и вратити. На њу није нико пазио ни мотрио, нико је не би задржавао. Али она је у вароши оставила све, свој лепи двор, три своја властелинства у губернији Вилни, своју сву послугу, коње и кола, и пошла је на дуги, тужни пут у ледене и отровне рудокопе, само за то, да мужу надокнади завичај. Она је пошла са својим мужем. — —“

У самовару је вода брујала, иначе је била мртва тишина у соби.

Лице младе жене обли румен и суза заблиста у њену оку. Онда пружи руку своме пријатељу и рече: „Хвала Вам!“

Није сад дуго премишљала, весело се окренула своме мужу:

«Курте, ти ваљда ниси озбиљно мислио, да ћу те ја задржавати, да примиш положај у Поземуклу?«

Курт је наравно по заповести заборавио, да се још пре једног сата озбиљно препирао о Поземуклу. Топло пољуби своју младу женицу у чело и веровао је у све, што је морао веровати.

Она је сад похитала по цигаре.

Нови Сад, фебруара 1907.

С немачког превела

Љубица.

више су били то изрази равнодушни и озбиљни, али били су гдекоји, који су бедно спуждено корачали. У очи ми паде леп висок човек, са лепим црним великим очима, лепом црном брадом и брковима, који је и поред терета, што га је зацело тиштао, задржао своје право, елегантно држање пуно достојанства. И мој пратилац га је опазио па ме нагло трже за руку.

‚Гроф Мишкијевић!‘ рече. ‚Један од наше знамените госпоштане. Био је заплетен у нихилистичку заверу. Да ли је био крив? Ко то зна? — — — И он је добио десет година рудокопље!‘

»Маса корачаше лагано напред. ‚Пазите!‘ рече мој пријатељ. Сад долазе жене‘.

»Жене? Преблаги Боже!«

»Да, руска влада је дозволила оним женама, да смеју пратити мужеве своје, оне жене, које хоће да деле мужевљу горку судбу. Многим осуђеницима је то једина утеха. У жени види он човека, који није само известан „број“, а која њему сав завичај надокнађава. Жене могу даље од рудокопље становати, смеју својим мужевима кувати, за њих прати и т. д.“

«Па да ли иду многе?»

«Не баш врло многе, но ипак знатан број.»

За војницима и подофицирима корачале су сад лаганим корацима по снегу — оне. У кратким сукњама и мушким чизмама, посећи свака на леђих потежак чак. Нико на њих није пазио. Међу тим сељачким, радничким женама налазила се жена висока узраста. Дигнутом главом ходила је лаганим корацима. У краткој сукњици, кожњој капи, огртачу од скупоцене кожице и јаким чизмицама на малим ножицама, жена око својих

---

*) Одавна га је изгубила! Пр. уреди.

нику", то је само опсенарска фраза, јер колико ми њу и њену околицу познајемо, она није од оних што *дају* народу, него *узимају од народа*, и поручују му „могли смо тај новац употребити и на себе" — (само не на добротворне цели! пр. Уредн.).

Ето из тог разлога ви „Бранику" не ћете дићи споменик — него ћете ви довршити и подићи, некадашњој дичној Милетићевој „Застави" *започети споменик „Братством"* који ће се састајати по речима једног владике у 7. броју „Сиона:" **„не само из убица, него и лопова најординарније сорте!"**

Еле то „безимено трамвајско српско кошутовачко друштво" које поручује да може народни новац и за себе употребити, нема петље да изађе са својим часним именима, него тражи имена прилагача. Па то је најлакше — изволите јавно штампати прилоге, па ће те их имати — а дотле немојте бар ви својим пуним *безименим* потписом тражити од другога име.

То је, што је онај рекао:

„Да смо сви поштени, само мога новца нема!"

Један прилагач.

Уметност.

Други концерат челисте Фелдешија.

Одлични уметник челиста Арнолд *Фелдеши* синоћним је својим концертом поново доказао јединствену технику на колико лепом толико и тешком инструменту вијолончелу, а уз технику и то, да је кадар продрети у суштину класичних музичких умотвора, које изводи вазда прецизно, тоновима, који су сви од реда чисти као суза. Синоћ је нарочито снажно утецао приказом дивног анданта од плоднога руског компоните и ванредногa челисте Карла *Давидова* (рођ. 1838.), прекрасне једне арије од старога Талијанца Антонија *Лоти*ја (с краја XVII. и с почетка XVIII. веку) а дивно је приказао и словенску игру, коју је сам транскрибовао за вијолончело. Из програма свог првог концерта овде поновио је Паганинијеву фантазију на молитву из Росинијева »Мојсеја« и Шоперову »Прељину песму« а овога је пута додао бриљантну „Вилинску игру" свог великог учитеља. Необичну меморију је доказао, одсвиравши на изуст — као и све пијесе — и дугачки и тешки A-moll-концерат нашој овдашњој публици из симфониских концерата за последњих година веома добро познатог француског компоните Шарла Камила Saint-Saëns'-а. Једном речи: Арнолд Фелдеши је готов, зрео и озбиљан уметник и као такав је оставио за собом у нашој вароши најлепши спомен.

Овога пута је уметника пратио пијаниста Елемир *Полоњи*. Пратио је врло лепо, али је још лепше, управо с бравуром ексекутирао неколико гласовирских комада, тако нарочито Шопенову нежну пољску песму и Листову XII. мађарску рапсодију, која захтева ужасну снагу и истрајност. Публика је и пијаниста одобравала бурно. Г.

ПОШТОВ. ПРЕТПЛАТНИЦИМА.

Свима оним претплатницима, који до данас нису послали претплату за прву четврт о. г. стављамо до знања, да ћемо им осим данашњег броја, послати још идући број, а за тим ћемо шиљање листа обуставити.

Администрација.

НОВИЈЕ.

Петроград, 1. марта. Цар *Никола* II. потписао је указ, којим великога кнеза *Николу Николајевића* именује главним заповедником целокупне руске војске и флоте. Уједно је цар наредио великом кнезу, да са знаменитим делом четâ, које му стоје на расположењу 14. (28.) о. м. продре у Финску.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА".

Стање у Бугарској.

Софија, 2. марта. Већина ухапшених због атентата на Петкова пуштени су из затвора. У затвору их је остало до неких тридесет који се тајно састајали с убицом. Убица признаје, да је план о убиству утаначио са сукривцима и да се том приликом закључило, да се убије или кнез Фердинанд или Петков или Генадијев, како би се одстранио данашњи насилнички режим. По свој ће прилици Станчову бити поверено, да образује кабинет.

Догађаји у Русији.

Петроград, 2. марта. Влада је издала изјаву, у којој изјављује, да ће изузетно стање у целом царству скоро бити одстрањено. Потребно је, да се уведе прогресивна пореза.

Нов закон о штампи у Хрватској.

Загреб, 2. марта. Нови законски предлог о штампи тражи, да не буде кауције, да се право конфисковања веома ограничи и да се код загребачког и осечког судбеног стола уведе засебна преска жирија.

Катастрофа оклопнице „Јене".

Тулон, 2. марта. До сад су склоњене сто и три лешине. Сумња, да се несрећа десила услед злочиначког умишљаја, неоснована је.

Страјк пекара у Бечу.

Беч, 2. марта. Сви пекарски радници, њих седам хиљада, ступили су у страјк.

Оклопница одлетела у ваздух.

— 400 морнара погинуло. —

Несреће са лађама, што су се у последње време догодиле, умножиле су се опет с једном. Из француске ратне луке *Тулона* наиме јављају, да је француска *оклопница „Јена"* услед експлозије једног торпеда *одлетела у ваздух*, а од њене посаде, што износи 700 људи, *велики део погибе*, остали су пак убогаљени. Експлозија је начинила штете и у самој вароши.

О тој страшној несрећи јављају ове појединости:

Тулон, 12. марта п. р.

Услед експлозије једног торпеда, напуњеног згуснутим ваздухом, *оклопница „Јена" одлете* у мисијеском воденом доку *у ваздух*. У тренутку експлозије сва момчад тог брода беше на свом месту. Чује се, да је при експлозији *погинуло 2—300 људи*.

Експлозије су наступале у размацима од четврт сахата. Сви прозори на оближњим кућама полупани су; експлозија је разорила електричке провлаке, те је живот мимопролазника угрожен. Експлозије беху тако силне, да су *олупине од брода и делови људских телеса одлетели даље од 300 метара*. После експлозије радници у арсеналу разбегоше се у највећој забуни куд који.

Спасавање иде тешко услед експлозија, које се сваки час понављају. У 3 сахата по подне почели су износити *рањенике*, којих има *300*. И *број мртвих је врло велик. Многи официри су ужасно опечени*. На „Јени", која је имала запремину од 12.052 тона, било је *698 људи* као бродска посада. Морнари су баш на предњем делу оклопнице слушали предавање, кад се на стражњем делу брода догоди експлозија.

Париз, 12. марта п. р.

Адмирал *Бијенеме* саопштио је новинарима, да је *„Јена" сасвим пропала* и да се говори о *400 жртава*. Над Тулоном је густ облак а и у вароши је врло велика штета. „Јена" је *сва у пламену*.

Матрос *Будичели* се на чудан начин спасао; притисак ваздуха бацио га је у вис, па је пао у крај воде. Кад је мало дошао себи, бегао је даље. Лице му је набуло, коса и брада му је опрљена, одело му је сâм дроњак, но иначе је неозлеђен.

Услед експлозије срушиле се три радионице у арсеналу. Парче од гранате на великој даљини је *убило дете* од 2 године. Капетан *Васшје*, командант „Јене", држе да је погинуо. Многе лешине су тако унакажене, да се не могу распознати. Рањен је и адмирал *Мансрон*.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: **Петар Крстоношић**

ОГЛАСИ.

ПРОМЕСЕ

Потиско-Сегединских срећака.

Главни згодитак

К 180.000

и 5 згодитака по К 2000·—

Жребање I. априла

цена К 7.—

Издаје

Мењачница Централног Кредитног Завода

у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе, кад нам се поред цене пошаљу још 35 пот. за поштарину. 129 2—

На захтев и поштанским поузећем.

НА ЗНАЊЕ!

Стављам до знања пошт. грађанству, да сам отпочео точити поред пилзанског пива и чувено

Салватор ПИВО.

Молећи за што обилнију посету

с поштовањем

ЈОСИФ ОБЕРНИК

Пилзанска пивара код „Липе"

Нови Сад, Хлебарска улица.

99 6—10

Трговцима

са

СВИЊАМА

ради знања, да сам 1. децембра 1906. год. по р. к. отпочео као **КОМИСИОНАР** свој самосталан рад у Францштату

Budapest, Ferencváros.

Вршићу моју дужност као самосталан савесно. Потрудићу се, да своју муштерију у сваком погледу задовољим.

С поштовањем

118 11-12 **Коста Брашован.**

Адреса за пошиљке:

Koszta Brassovan, Budapest, Sertés-consumvásár.

Адреса за писма и телеграме:

Budapest, Kőbánya

СТАН

из **3 собе, ходником у стаклу, шпајзом, кујном, засебним подрумом, таваном** и **заједничком кујном за прање**, издаје се под кришју 1. маја по нов. кал. Ближа обавештаја даје администрација овог листа.

2—3

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА

А. ПАЈЕВИЋА

(С. ОГЊАНОВИЋ)

Нови Сад.

Шаље сваком франко и бздава лист »КЊИЖАРСКИ ГЛАСНИК« и све своје месечне проспекте о српској и страној литератури. Најбрже набавља сваку књигу и новине ма на коме језику било, обраћајте се на ову једино добро уређену српску књижарницу.

128 2—

Срби - Србима Свој - своме

„ПРИЈАТЕЉ"

једино чисто српско добротворно и просветно друштво у *Сегедину*, јавља: да је I-во коло образовано и да је отпочело свој добротворни рад, с тога отвара сада II-го коло, те позива *само* Србе и Српкиње, из земаља, што стоје под круновином Светога Стевана, да се уписују у друштво наше. — Друштво *„Пријатељ"*, после ма какве смрти осигураникове, наследницима исплаћује 2000 круна. — И друго коло ће се састојати најмање из 707 чланова. — Уписнина је 4 круне, што се једаред за свакад има уплатити. — Од сваког смртног случаја плаћа се 4 круне. — У редовним приликама у једном колу годишње може бити 7 до 10 смртних случајева. — Ако и кад осигураник уплати у свом колу за 300 смртних случајева, т. ј. 1200 круна, после тè уплате, ма колико дуго живео, опрошten је од свију пристојаба изузев годишње доживотне чланарине у своти 4 К. — Чланови у II-го коло могу се примити, ако су пуполетни, и ако нису рођени пре 1855-те године. — Ко нам пошље 4 круне поштанском упутницом, а у име уписнине, и означи своју *тачну* адресу, као и годину рођења свога, одмах ће се тој особи послати штатути и нужне тисканице ради испуњења истих, па чим примимо исправне и потписане тисканице тè, тада ће дотична особа добити од нас потврду, да је уврштена у чланство II-ог кола. — У име управе наше нико није овлаштен примати никакве пристојбе од осигураника. — Тако исто, ако нам ко пошље 4 круне за уписнину, па после успоставимо, да је рођен (а) пре 1855-те године, такова особа губи послану уписнину, а у корист друштвенога фонда. — Чланови из I-вог кола, ако нису преживели 52-гу годину живота свога, могу се уписати и у II. коло, те чим нам пошљу 4 К у име уписнине, добиће *само* лечничко уверење, да га испуне и пошљу нам га, по чему и такови добију потврду, да смо их уврстили и у чланство II-ог кола. Обезбеђене своте од 2000 круна, ни судским путем, не могу се ни у чију корист запленити. — За скупљање чланова у II-го коло *само*, дајемо по сваком скупљеном члану у име награде 2 круне; дакле скупљачи чланова за I-во коло на упражњена места, од данас не могу више рефлектирати ни на какву награду. — Чим се образује и ово II-го коло, сваки члан ће добити уредну друштвену обвезницу од 2000 К. — И најпосле, опажамо: да је наше друштво једино, које од чистог прихода даје 30% на добротворне и просветне цели, а сем тога и такове олакшице пружа члановима својима, као ни једно — овом слично — друштво.

С поштовањем

Управа друштва „Пријатељ"

126 3-3 („Barát" — Szeged).

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«

Штампарија деоничарског друштва »Браника«